

Pysäköintijär- jestelyt, Senaatintorin matkailubus- siliikenne

Yritysvaikutusten arviointi

Helsinki

Sisällysluettelo

1. Matkailubussiliikenne Senaatintorilla	3
2. Vuorovaikutus alan toimijoiden kanssa	4
3. Matkailubussiliikenteen kehittäminen, yritysvaikutusten arviointi	5
4. Yritysvaikutusten arviointi	6

1. Matkailubussiliikenne Senaatintorilla

Nykytilanne

Senaatintori on tärkeä kohde matkailubussiliikenteelle. Se on Helsingin merkittävimpiä nähtävyyksiä. Suuri osa Senaatintorilla käyvistä ja pysäköivistä matkailuliikenteen busseista tekevät kiertojoukkoja, joissa käydään kantakaupungin tärkeimmässä nähtävyyksissä. Näitä ovat Senaatintorin lisäksi ainakin Tempeliaukion kirkko ja Sibelius monumentti. Kiertojoukkojen asiakkaita ovat usein risteilyalusten matkustajat. Senaatintorilla käy myös muita matkailuliikenteen busseja, jotka tuovat matkailijoita esimerkiksi muualta Suomesta Helsinkiin. Vilkkaimpina aikoina, varsinkin kesäkuukausina, Senaatintori ruuhkautuu siellä käyvistä matkailuliikenteen busseista. Tämä heikentää viihtyvyyttä ja liikenneturvallisuutta. Myös turisti- ja kaupunkikokemus heikentyvät.

Nykytilanteessa Senaatintorin laidoilla on kaksi nimettyä paikkaa kiertojoukkojen busseille. Näiden lisäksi on kahdeksan paikkaa muille matkailuliikenteen busseille. Kaikkien Senaatintorin laidan paikkojen aikarajoitus on 30 minuuttia. Unioninkadulla Senaatintorin pohjoispuolella on edellisten lisäksi yhteensä yhdeksän kappaletta 30 minuutin paikkoja. Kirkkokadulla on seitsemän ja Rauhankadulla kahdeksan kappaletta kahden tunnin aikarajoituksella olevaa matkailubussien pysäköintipaikkaa. Yhteensä Senaatintorin vaikutusalueella on 32 matkailubussien pysäköintipaikkaa ja kaksi kiertojoukkojen busseille nimettyä paikkaa. Aikarajoitusten suunnittelussa tavoitteena on ollut, että paikkoja olisi sekä nopeaan kohteeseen käymiseen että pidempään viipymiseen.

Suunnitelmassa esitettävät muutokset

Esityksenä on, että Senaatintorin välitön ympäristö torin reunoilla rauhoitetaan matkailubussiliikenteeltä. Tämä toteutetaan kieltämällä matkailubussien pysähtyminen ja siten myös pysäköinti Senaatintorin reunoilla.

Senaatintorin laidoilla nykytilanteessa sijaitsevat kiertojoukkojen busseiden sekä muiden matkailubussien 30 minuutin paikat siirretään muualle. Uusia paikkoja on sijoitettu Kirkkokadulle Unioninkadun ja Fabianinkadun väliselle osuudelle. Matkailubussitoimijoilta on tullut palautetta, että uudessa tilanteessa 30 minuutin pysäköintiaika on liian lyhyt. Suunnitelmassa esitetään, että 30 minuutin pysäköintipaikkojen aikarajoitus pidennetään 60 minuuttiin kiertojoukkojen busseiden paikkoja lukuun ottamatta.

Suunnitelmassa Unioninkadulla on yhdeksän ja Kirkkokadulla neljä 60 minuutin aikarajoituksella olevaa paikkaa. Kahden tunnin aikarajoituksella olevia paikkoja on Kirkkokadulla seitsemän ja Rauhankadulla kahdeksan paikkaa. Yhteensä Senaatintorin vaikutusalueella on suunnitelman mukaisessa tilanteessa noin 28 matkailubussien pysäköintipaikkaa sekä kaksi kiertojoukkojen busseille nimettyä 30 minuutin paikkaa. Suunnittelun yhteydessä yritettiin löytää uusia paikkoja Senaatintorin laidalta poistettavien paikkojen korvaajiksi. Nykyistä enempää niitä ei kuitenkaan löydetty.

Perusteet suunnitelmassa esitetyille muutoksille

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi matkailubussiliikenteen kehittämisen 23.3.2021. Suunnitelmassa linjataan myös Senaatintorin ratkaisuja. Senaatintorilla kokeiltiin kesällä 2018 uusia pysäköinti- ja liikennejärjestelyjä, joiden tavoitteena oli osana kävelykeskustahanketta vähentää pysäköinnin ja muun liikenteen haittoja Senaatintorilla, lisätä kävely-ympäristön viihtyisyyttä, vähentää matkailubussien väärinpysäköintiä Senaatintorin torialueella ja parantaa alueen viihtyisyyttä ja kävelijöiden turvallisuutta. Kokeilu todettiin toimivaksi, joten järjestelyt päätettiin vakinaistaa.

Senaatintorin olosuhteet ovat parantuneet kehitettyjen ratkaisujen myötä, mutta haasteina ovat edelleen olleet pysäköinnin aikarajoitusten noudattaminen sekä väärinpysäköinti. Matkailubussien pysäköintikäytäntöjä on tarpeen edelleen kehittää Senaatintorin ympäristössä. Matkailubussiliikenteen pysäköintiä rajoitetaan Helsingin historiallisen keskusaukion, Senaatintorin, edustalla. Tavoitteena on, että matkailukokemuksen laatu paranee ja samalla haitat paikallisyhteisölle eivät lisäänty tai jopa vähenevät. Pitkällä tähtäimellä matkailun määrät nousevat, vaikka pandemia edelleen vaikuttaa matkailijoiden määriin. Haitallisia ympäristövaikutuksia on tärkeää vähentää arvokaiden kaupunkiympäristöjen vaikutusalueilla.

Matkailubussiliikenteen kehittämisen toimenpideohjelmassa on toimenpiteenä Helsingin arvokaimpien kulttuurihistoriallisten nähtävyyksien ja muiden keskeisten kohteiden, jotka rauhoitetaan matkailubussiliikenteen pysäköinniltä, kartoittaminen. Senaatintorin ympäristö on tunnistettu tällaiseksi kohteeksi. Toimenpiteenä on myös, että lisätään Senaatintorin viihtyisyyttä rauhoittamalla sen ympäristöä bussiliikenteeltä vähentämällä matkailubussiliikenteen pysäköintiä torin ympäristössä vaihteittain sekä kehittämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja alan toimijoiden kanssa yhteistyössä. Ratkaisuihin vaikuttaa matkailubussiliikenteen käynnistyminen pandemian jälkeen.

Pandemian vuoksi matkailubussiliikenteen kehittäminen ja suunniteltujen muutosten toteuttaminen ovat olleet käytännössä pysähdyksissä viime aikoina. Senaatintorin matkailuliikenteen bussien pysäköinnin muutokset oli tarkoitus toteuttaa vaihteittain. Pandemian aiheuttaneen tauon matkailubussiliikenteessä vuoksi muutokset toteutetaan kerralla, mutta alan toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Matkailubussien pysäköinnin poistaminen Senaatintorin ympäriltä parantaa turistien matkailu- sekä paikallisten ihmisten kaupunkikokemusta. Myös kävelyn edellytykset ydinkeskustassa sekä Senaatintorin välittömässä läheisyydessä paranevat. Myös liikenneturvallisuus paranee. Huonoina puolina ovat matkailijoiden kävelyetäisyyksien pidentyminen sekä linja-autojen pysäköintipaikkojen määrän väheneminen. Henkilöautojen pysäköintiin uusilla järjestelyillä ei ole vaikutusta.

2. Vuorovaikutus alan toimijoiden kanssa

Matkailubussialan toimijoiden kanssa järjestettiin vuorovaikutustilaisuus vuoden 2022 marraskuussa. Tilaisuuteen osallistui noin 23 matkailubussiliikenteen toimijaa. Tilaisuudessa pääpaino oli Senaatintorin matkailubussiliikenteen suunniteltujen muutosten esittelyssä ja kommentoinnissa, mutta tilaisuudessa oli myös palvelutoimijoiden puheenvuorot matkailun tilanteesta sekä menneestä matkailukaudesta. Matkailubussiliikenteen kehittämisselvityksen tärkeimmät kohdat esiteltiin.

Toimijoiden kommentit kohdistuivat hyvin paljon Senaatintorin järjestelyihin. Pysäköinnin rajoittamista pidettiin huonona ratkaisuna, koska alueen pelättiin ruuhkautuvan matkailubusseista sekä matkailijoiden kävelyetäisyydet kohteeseen kasvavat. Tämä on erityisen haitallista ikääntyneille ja huonon liikuntakyvyn omaaville ihmisille. Toimijoiden eriarvoista kohtelua kritisoitiin, koska kiertöajelutoimijat saavat nimikoidu pysäkit kohtuulliselle etäisyydelle Senaatintorista, mutta tilausajoliikenteen asiakkaat joutuvat kävelemään etäämmältä. Bussien poistamista Senaatintorin laidoilta esteettisistä tai toiminnallisista syistä ei ymmärretty. Tilapäiset liikennejärjestelyt sekä katujen saaneerukset aiheuttavat merkittävää haittaa matkailubussiliikenteelle. Esplanadien kävelyalueiden laajennusten kokeilut herättivät huolta niiden aiheuttamista häiriöistä matkailubussiliikenteelle.

Vuorovaikutustilaisuudesta laadittiin oma muistio. Esitettyihin kommentteihin laadittiin vastineet. Muistio sekä laaditut vastineet ovat kaupunkiympäristölautakuntaan menevän aineiston liiteaineistona.

3. Matkailubussiliikenteen kehittäminen, yritysvaikutusten arviointi

Matkailubussiliikenteen kehittäminen -selvityksen yhteydessä tehtiin yritysvaikutusten arviointi, joka oli kaupunkiympäristölautakuntaan menevän aineiston liiteaineistona. Senaatintorin järjestelyt olivat mukana Matkailubussiliikenteen kehittämisessä, mutta järjestelyiden katsotaan olevan niin merkittäviä matkailubussien kannalta, että Senaatintorin järjestelyistä tehdään oma yritysvaikutusten arviointi.

Matkailubussiliikenteen kehittämisellä on vaikutuksia moniin yrityksiin, mutta useille yrityksille vaikutukset ovat lieviä. Suoraan matkailubussiliikenteessä toimiville yrityksille, esimerkiksi linja-autoyritykset ja osa matkatoimistoista, vaikutukset voivat olla merkittäviä. Tällaisia yrityksiä on varsin vähän ainakin suhteutettuna yritysten kokonaismäärään.

Yritysten työntekijöiden olosuhteet voivat parantua toteutettujen toimenpiteiden seurauksena, mutta epävarmuus voi lisääntyä, jos matkailubussiliikenne vähenee. Asiakkaat hyötyvät parantuneesta palvelusta ja informaatiosta, mutta tärkeimpien matkailukohteiden saavutettavuus voi heikentyä. Yritysten näkyvyys voi parantua, jos esimerkiksi viestintää kehitetään. Yrityksille voi tulla toimenpideohjelman toteuttamisesta kustannuksia, mutta myös säästöjä toiminnan sujuvoituessa. Yritysten imago paranee järjestäytyneemmän pysäköinnin, vähäpäästöisen kaluston lisääntymisen ja muiden haitallisten ympäristövaikutusten vähentyessä.

Välilliset vaikutukset yrityksille eivät ole kovin laajoja. Ne kohdistuvat matkailubussiliikennettä harjoittavien yritysten sekä matkanjärjestäjien lisäksi nähtävyyksien lähellä oleviin esimerkiksi matkamuistoja myyviin yrityksiin. Lisääntyvä informaatio, toteutettavat infratoimenpiteet, yhteistyön kehittäminen eri osapuolten välillä sekä matkailijoiden ja matkailuyritysten kehittyvät palvelut parantavat yritystoiminnan mahdollisuuksia. Pysäköintipaikkojen väheneminen suosituimmissa kohteissa ja asiakkaiden pidentyvät kävelymatkat sekä matkailubussien pysäköinnin mahdollinen maksullisuus

voivat hankaloittaa toimintaa ja aiheuttaa lisäkustannuksia. Järjestäytyneempi toimintaympäristö voi tuoda myös positiivisia vaikutuksia, esimerkiksi sujuvoitunut liikennöinti.

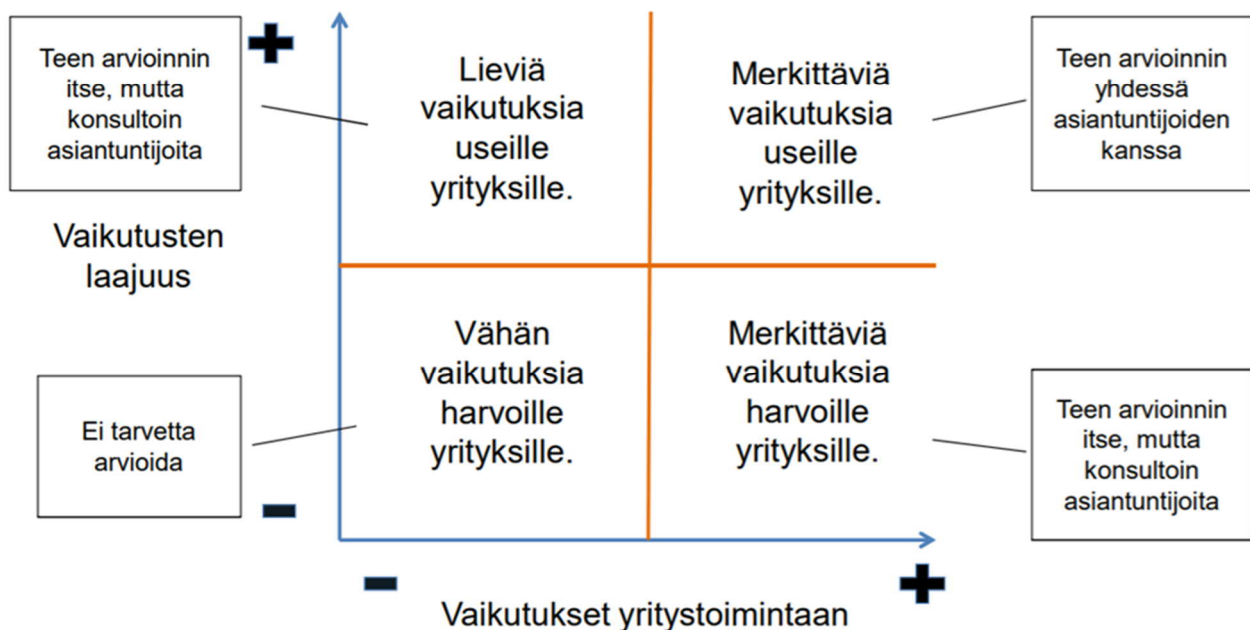
4. Yritysvaikutusten arviointi

Menettelytapa

Senaatintorin matkailubussiliikenteen järjestelyillä on merkittäviä vaikutuksia harvoille yrityksille. Tällaisia yrityksiä ovat suoraan matkailubussiliikenteessä toimivat yritykset, esimerkiksi matkailubussiliikennettä harjoittavat linja-autoyritykset sekä matkatoimistot ja muut matkanjärjestäjät. Näitä yrityksiä on kuitenkin varsin vähän ainakin suhteutettuna yritysten kokonaismäärään.

Yritysvaikutusten arviointi tehdään kaupungin liikenne- ja katusuunnittelupalvelussa. Tarvittaessa tehdään yhteistyötä kaupunginkanslian elinkeino-osaston sekä alan yritysten kanssa.

VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN NELIKENTTÄ

Vastaukset yritysvaikutusten arvioinnin kysymyksiin

Miten laajoista vaikutuksista on kysymys

Montaako yritystä asia / päätös koskee

Senaatintorin matkailubussiliikenteen muutokset koskevat linja-autoyrityksiä, jotka tuovat matkailijoita Senaatintorille sekä matkatoimistoja, jotka järjestävät kiertojeluita Helsingin tärkeimpiin matkailunähtävyyksiin. Kiertojelujen asiakkaat ovat suurelta osin Helsinkiin saapuvia risteilymatkustajia, jotka ostavat valmiita matkapaketteja. Näiden lisäksi muualta Suomesta tehdään matkailuliikenteen busseilla esimerkiksi koulujen luokkaretkiä, teatteriretkiä ja ostosmatkoja Helsinkiin. Näistä ryhmistä tosin vain osa vierailee Senaatintorin alueella. Kiinteän reitin omaavien kiertojelubussien Senaatintorin pysäkit siirtyvät pois torin reunalta. Tällä on vähäinen merkitys yritysten toimintaan, koska etäisyydet torilta pysäkeillä kasvavat vain vähän.

Muutokset koskevat vain tiettyjä linja-autoyrityksiä ja matkatoimistoja. Ennen pandemia-aikaa ja myös nykytilanteessa säännöllisesti Helsingissä toimivia suuria matkailubussiliikenneyrityksiä oli noin 10 kpl. Ne käyttävät tarvittaessa pienempiä yrityksiä alihankkijoinaan. Muutosten vaikutus muihin toimialoihin tai kokonaiseen yritysekosysteemiin on vähäinen.

Millaista suuruusluokkaa Senaatintorilla operoivien yritysten liikevaihto on arviolta yhteensä?

Matkailubussiliikenteen kehittämisen yhteydessä tehtiin yritysvaikutusten arviointi. Senaatintorille suunniteltavat uudet pysäköintiratkaisut koskettavat tilausajoliikennettä harjoittavia linja-autoyrityksiä sekä linja-autoyrityksiltä palveluita ostavia matkanjärjestäjiä. Samassa yhteydessä arvioitiin yritysten liikevaihtoja. Helsingissä matkailubussiliikennettä harjoittavien linja-autoyritysten liikevaihto oli noin 30 miljoonaa euroa vuositasolla ja muualta Suomesta Helsinkiin suuntautuvien noin 20 miljoonaa euroa. Linja-autojen tilausajoliikenteen liikevaihto on pudonnut noin 24 % vuodesta 2019 vuoteen 2021 koko Suomessa. Helsingin alueella matkailubussiliikenteen palveluita käyttävien matkanjärjestäjien liikevaihdosta ei ole esittää arviota.

Liikevaihtoarviot ovat pandemiaa edeltävältä ajalta. Tulevina vuosina liikevaihdot todennäköisesti tulevat kasvamaan. Matkailubussiliikennettä harjoittavista yrityksistä vain osa liikennöi Senaatintorin vaikutusalueella, ja Senaatintorin uudet pysäköintijärjestelyt vaikuttavat vain osaan matkanjärjestäjistä. Näiden osuuksista ei ole arviota.

Montako työpaikkaa on kyseessä?

Onko kyseessä korkeaa erityisosaamista edellyttävät työpaikat?

Työpaikkamääriä selvitettiin matkailubussiliikenteen kehittämisen yritysvaikutusten arvioinnissa. Matkailubussiliikenteellä on varsin laaja työllistävä vaikutus. Vuonna 2018 linja-autojen tilausajoliikenne työllisti yli 2300 henkilötyövuotta noin 370 yrityksessä. Vuonna 2021 vastaavat luvut olivat noin 2 000 henkilötyövuotta noin 340 yrityksessä. Matkatoimistoissa työskenteli Suomessa vuonna 2019 noin 2 500 henkilöä. Senaatintorin uudet pysäköintijärjestelyt vaikuttavat vain osaan näistä työpaikoista. Määristä ei ole arviota.

Työpaikat vaativat erityisosaamista. Ne eivät kuitenkaan vaadi erityisen korkeaa koulutusta.

Mihin asioihin asian / päätöksen vaikutukset yrityksessä / yrityksissä kohdentuvat?

Mitä vaikutuksia päätöksellä on

Henkilöstöön

Riskinä on, että linja-autojen pysäköintipaikkojen poistaminen Senaatintorin reunoilta aiheuttaa linja-autoliikenteen ruuhkautumista. Kaupunki pyrkii alan toimijoiden kanssa yhteistyössä ehkäisemään tätä. Jos tämä ei onnistu, linja-autonkuljettajat voivat tuntea lisääntyneitä stressiä heikentyneiden liikennöintiolosuhteiden vuoksi. Pysäköintipaikan löytäminen voi olla vaikeampaa kuin ennen. Asiakkailta voi tulla negatiivista palautetta kuljettajalle, jos he joutuvat odottamaan kohteeseen pääsyä. Myös nykytilanteesta pidentyneet kävelyetäisyydet Senaatintorille voivat aiheuttaa negatiivista palautetta myös kuljettajille.

Myös matkatoimistojen oppaat voivat saada asiakkailta negatiivista palautetta, koska kävelyetäisyydet linja-autojen pysäköintipaikoilta kohteeseen pidentyvät. Palautetta voi tulla varsinkin heikommin liikkuvilta asiakkailta. Oppailla voi olla myös nykytilannetta vaikeampaa pitää koossa opastettavaa ryhmää, koska kierrokseen sisältyy nykytilannetta pidempiä kävelymatkoja. Oppaat voivat joutua perustelemaan asiakkailleen, miksi nämä joutuvat kävelemään nykytilannetta pidemmän matkan. Tämä voi ainakin joissain tilanteissa olla stressaavaa.

Asiakkaisiin

Matkailubussien pysäköintipaikkojen poistaminen Senaatintorilta pidentää asiakkaiden kävelymatkoja linja-autolta kohteeseen. Tämä voi heikentää asiakkaiden matkailukokemusta. Suurin vaikutus kohdistuu liikuntarajoitteisiin asiakkaisiin. Osa asiakkaista voi jättää käymättä Senaatintorilla sekä muissa läheisissä kohteissa pidentyneiden kävelymatkojen vuoksi. Tämä kuitenkin todennäköisesti koskee vain pientä osaa asiakkaista. Toisaalta matkailubussiliikenteen huippuseasonki kohdistuu kesään, jolloin sää on usein hyvä. Asiakkaiden matkailukokemus voi toisaalta myös parantua, koska käveltäessä vähän kauempaa näkee enemmän Senaatintorin vaikutusalueen historiallista ympäristöä.

Senaatintorin laidoilta pysäköidyt linja-autot aiheuttavat merkittävän estevaikutuksen. Pysäköintipaikkojen poistaminen parantaa tässä mielessä matkailukokemusta Senaatintorilla. Alueen hienot näkymät ovat paremmin koettavissa ilman bussien estevaikutusta näkymiin ja liikkumiseen. Myös alueen kivijalkayrityksissä asiointi on helpompaa ja miellyttävämpää nykytilanteeseen verrattuna. Nämä vaikutukset kohdistuvat kaikkiin alueella liikkuviin ei vain matkailubussien asiakkaisiin.

Saavutettavuuteen (työntekijät / asiakkaat / logistiikka / pysäköintiin)

Uusilla pysäköintijärjestelyillä on vaikutusta matkailubussiliikenteen asiakkaiden saavutettavuuteen, koska etäisyys linja-autojen pysäköintipaikoilta Senaatintorille kasvaa. Merkittävin vaikutus kohdistuu asiakkaisiin, joiden liikkumiskyky on heikentynyt, koska he eivät voi kävellä kauempaa kohteeseen.

Senaatintorin alueen saavutettavuus matkailubussiliikenteellä heikentyy yleisesti jonkin verran, koska matkailubussien pysäköintipaikat vähenevät noin neljällä pysäköintipaikalla nykytilanteeseen verrattuna. Tämä voi vähentää Senaatintorilla matkailubussiliikenteellä vierailevien matkailijoiden määriä nykytilanteeseen verrattuna.

Näkyvyyteen

Matkailuliikenteen bussit ovat nykytilanteessa olleet pysäköityinä erittäin näkyvällä paikalla Senaatintorin laidalla. Suunnitelman mukaisessa tilanteessa bussit pysäköivät vähemmän näkyvillä paikoilla. Linja-autoissa on yleensä näkyvillä yrityksen nimi. Näin autolla on merkitystä yritykselle myös mainosmielessä. Autot liikkuvat Senaatintorin lisäksi myös muualla kantakaupungin alueella, jolloin ne ovat yleisesti nähtävillä. Näin Senaatintorin uusien pysäköintitratkaisujen merkitys matkailubussiyritysten näkyvyydelle on vähäinen.

Syntykö asiasta / päätöksestä yritykselle / yrityksille kustannuksia mukaan lukien mahdolliset tulojen menetykset

Jos Senaatintorin uudet pysäköintijärjestelyt aiheuttavat kohteen ruuhkautumista, tämä voi nostaa yritysten kustannuksia, koska aika- ja polttoainekustannukset kasvavat. Kaupungilla on tavoitteena yhteistyössä toimijoiden kanssa ehkäistä ruuhkautumista. Jos uudet pysäköintijärjestelyt vähentävät järjestettyjen kiertoajelujen asiakasmääriä, se aiheuttaa matkatoimistoille ja matkailubussiyrityksille tulojen menetystä. Suurin vaikutus uusilla järjestelyillä on heikosti liikkuville asiakkaille. Toisaalta rauhoitettu Senaatintorin alue ja ympäristö voivat houkuttaa enemmän muita matkailijoita kuin järjestettyjen kiertoajelujen asiakkaita, jolloin muiden yritysten tulot voivat lisääntyä.

Voiko asia / päätös vaikuttaa yrityksen / yritysten imagoon? Miten?

Uusien pysäköintijärjestelyiden vaikutus matkailubussialan yritysten imagoon voi olla kahdensuuntainen. Toisaalta uudet pysäköintijärjestelyt kauempana Senaatintorista voivat laskea imagoa asiakkaiden keskuudessa. Toisaalta yritysten imago varsinkin muiden ihmisten kuin omien asiakkaiden keskuudessa voi parantua, jos pysäköinti Senaatintorin kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä järjestetään siten, että haitalliset vaikutukset ympäristölle ja muille toiminnolle vähenvät.

Miten vaikutukset ajoittuvat

Ovatko asian / päätöksen vaikutukset yrityksille / yritysten toimintaedellytyksiin pysyviä, väliaikaisia vai ajanjaksosta riippuen vaihtelevia?

Senaatintorin matkailuliikenteen bussien uudet pysäköintijärjestelyt on suunniteltu pysyviksi. Jos järjestelyissä ilmenee merkittäviä epäkohtia, niihin voidaan tehdä muutoksia.

Voidaanko toteutuksen ajoituksella vaikuttaa asiaan?

Vaikutukset toteutuvat uusien pysäköintijärjestelyjen valmistumisen jälkeen. Uudet pysäköintijärjestelyt on tavoitteena hyväksyttävä poliittisessa päätöksenteossa alkuvuodesta 2023 ja toteuttaa vuoden 2023 keväällä.

Millaisia välillisiä vaikutuksia asialla/päätöksellä voi olla

Voiko asialla päätöksellä olla vaikutusta yritysilmastoon alueella/kaupungissa

Ei merkittävää vaikutusta.

Voiko asialla / päätöksellä olla vaikutusta kokonaiseen yritysverkostoon/toimialaan

Asialla ei ole vaikutusta kokonaiseen yritysverkostoon/toimialaan, mutta sillä on vaikutusta matkailubussialan yrityksille ja matkatoimistoille, jotka tuottavat Senaatintorille suuntautuvia matkailubussipalveluita, esimerkiksi kiertoajeluja.

Voiko asialla / päätöksellä olla ennalta arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia?

Asian kerrannaisvaikutuksia voivat olla Senaatintorin ympäristössä sijaitseville matkailijoille palveluita tuottaville yrityksille, esimerkiksi matkamuiistomyymälöille, kohdistuvat vaikutukset. Päätös voisi vaikuttaa näiden yritysten myyntiin, jos matkailijoiden määrä Senaatintorilla muuttuisi merkittävästi. Tällaista muutosta ei kuitenkaan ole tunnistettavissa. Senaatintori on merkittävä matkailukohde tulevaisuudessakin. Vain osa alueella vierailevista matkailijoista tulevat sinne matkailubusseilla. Omatoimimatkailijoiden osuus on todennäköisesti suuri. Arvaamattomia kerrannaisvaikutuksia ei ole tunnistettavissa.

Miten päätös voi vaikuttaa yritystoimintaan tulevaisuudessa?

Pysäköintipaikkojen lievä väheneminen sekä kävelymatkojen pidentyminen matkailubussien pysäköintipaikoilta Senaatintorille voivat vähentää järjestettyjen kiertoajelujen kysyntää. Muutokset pysäköintipaikkamääriin sekä kävelymatkoihin ovat kuitenkin niin pieniä, että vaikutuksetkin jäävät todennäköisesti vähäisiksi ja väliaikaisiksi. Myös aikakustannukset voivat kasvaa, jos vapaata pysäköintipaikkaa täytyy odottaa tai etsiä nykyistä pidempään. Tämäkin vaikutus on todennäköisesti lievä.

Toisaalta Senaatintorin välittömän ympäristön rauhoittaminen matkailubussiliikenteen pysäköinniltä parantaa matkailukokemusta, jolloin Senaatintorille voi tulla myös lisää matkailijoita. Nämäkin muutokset ovat todennäköisesti lieviä.

Mitä muita mahdollisia vaikutuksia asialla / päätöksellä voi olla?

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen asukkaiden näkökulmasta

Matkailubussien pysäköinnin siirtyessä pois Senaatintorin välittömästä läheisyydestä kulttuurihistoriallisesti arvokas alue näyttäytyy laadukkaampana myös asukkaille. Uusien pysäköintijärjestelyjen vaikutukset matkailijoille tarjottaviin palveluihin lienevät vähäisiä. Vaikka palvelut on suunnattu lähikohtaisesti matkailijoille, samoja palveluita voivat käyttää myös asukkaat.

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen muiden yritysten näkökulmasta?

Jos Senaatintori koetaan muuttuneiden matkailubussien pysäköintijärjestelyjen jälkeen nykyistä houkuttelevammaksi matkailukohteeksi ja matkailijamäärät Senaatintorilla kasvavat, tämä voi monipuolistaa ja lisätä yritysten palvelutarjontaa alueella.

Jos Senaatintorin suosio matkailubussiliikenteen kohteena pienenisi uusien pysäköintijärjestelyjen vuoksi, tämä voi lisätä tarjontamahdollisuuksia muunlaisia matkailupalveluita tuottavissa yrityksissä. Esimerkkinä on, että kaupunkikierrosten toteuttamiseen suunnitellaan muita tapoja.

Onko päätöksellä vaikutuksia tarjonnan monipuolistumiseen matkailijoiden näkökulmasta?

Päätöksen tavoitteena on rauhoittaa Senaatintorin välitön ympäristö matkailubussiliikenteen pysäköinniltä. Tämä vähentää matkailubussiliikenteen haittavaikutuksia sekä tekee toiminnasta järjestäytyneempää. Tarjonta voi monipuolistua, jos matkailijoille kehitetään muita tapoja liikkua kaupungilla kuin matkailubussit. Senaatintorin pysäköintijärjestelyjen vaikutukset koko matkailubussiliikenteelle jäänevät kuitenkin vähäisiksi.

Millaisia vaikutuksia päätöksellä on kaupunkiin?

Syntyykö päätöksestä kustannuksia kaupungille?

Päätöksen valmistelusta tulee kustannuksia kaupungille. Valmisteluun kuuluvat suunnitelmien ja niihin liittyvien aineistojen laadinta sekä vuorovaikutus alan toimijoiden kanssa. Suunnitelmat hyväksytetään poliittisessa päätöksenteossa, ja alan toimijoiden kanssa pidettiin vuorovaikutustilaisuus. Suunnitelmien toteuttaminen edellyttää uusia liikennemerkkejä ja ajoratamaalauksia, joista syntyy kustannuksia.

Mahdollistaako päätös hyviä seurausvaikutuksia?

Hyviä seurausvaikutuksia ovat matkailu- ja kaupunkikokemuksen parantuminen Senaatintorin vaikutusalueella, kun matkailubussien pysäköinti kielletään torin reunoilla. Myös turvallisuus ja viihtyisyys paranevat.

Liittykö asiaan / päätökseen kaupungin kannalta riskejä?

Riskinä on, että matkailubussien pysäköintipaikkamäärän vähäinenkin pienentyminen lisää jo ennestään kuormittuneen Senaatintorin matkailukohteen ruuhkaisuutta. Tämä voi lisätä jännitteitä toimijoiden keskuudessa, turvallisuuden heikentymistä sekä ympäristöhaittoja.

Viestinnällisesti on tärkeää, että alan toimijat saavat tiedon uusista järjestelyistä. Tätä helpottaa alan toimijoiden kanssa tehty vuorovaikutus. Ongelmana on alalla toimivat järjestäytymättömät, esimerkiksi ulkomaalaiset, liikenneöitsijät. Heidän tavoittamisensa on haastavaa. Jos viestintä ei onnistu tai jää puutteelliseksi, riskinä ovat järjestyshäiriöt sekä turvallisuuden, viihtyisyyden ja toimivuuden heikentyminen.

Helsingin Satama saa merkittäviä tuloja satamamaksuina risteilyaluksista, jotka tulevat Helsinkiin. Risteilymatkustajat ovat merkittävä asiakasryhmä matkailubussiliikenteelle. Risteilymatkustajat käyttävät paljon matkapaketteja, joihin kuuluu kiertoajelu linja-autolla. Senaatintori on suosittu

kohde kiertoajeluille. Pidentyneet kävelymatkat tai kehitetyt korvaavat matkustusmuodot eivät välttämättä miellytä kaikkia risteilymatkustajia. Tällöin Helsingin suosio risteilysatamana voi laskea, millä on vaikutusta Helsingin sataman tuloihin. Todennäköisyys tällaiselle kehitykselle on kuitenkin pieni, koska Senaatintorin pysäköintijärjestelyjen vaikutus koko risteilymatkustajien suureen määrään jää vähäiseksi.

Miten päätös vaikuttaa kaupungin imagoon yritysmuotoisenä kaupunkina?

Päätös voi heikentää kaupungin imagoa yritysmuotoisenä kaupunkina matkailubussitoimijoiden keskuudessa varsinkin heti toteutettujen pysäköintimuutosten jälkeen. Pidemmät kävelymatkat kohteeseen sekä nykytilanteeseen verrattuna vaikeampi pysäköintipaikan löytyminen voivat vähentää yritysmuotoisuutta. Kun muutoksiin on totuttu ja varsinkin, jos ne toimivat, imago paranee.

Uusien pysäköintijärjestelyjen myötä Senaatintori koetaan laadukkaampana kaupunkitilana. Tämä voi parantaa kaupungin imagoa varsinkin muiden yritysten kuin matkailubussitoimijoiden keskuudessa.

Onko asialla vaikutuksia esim. muihin vireillä oleviin tai tuleviin suunnitelmiin, hankkeisiin tms.?

Matkailubussiliikenteen kehittämissuunnitelman mukaan matkailubussien pysäköintiä on tavoitteena vähentää ja tehdä järjestäytyneemmäksi suosituimpien matkailukohteiden läheisyydessä. Tämä parantaa kaupunkiympäristöä, lisää turvallisuutta sekä vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia. Tavoitteena on kehittää kaupunkia siten, että siellä olisi helppo oleskella ja viettää aikaa. Kaupungin tulisi olla mittakaavaltaan ihmisläheinen. Helsingissä tulisi olla helppo liikkua pyöräillen ja kävellen. Senaatintorin esitetyt uudet matkailubussiliikenteen pysäköintijärjestelyt tukevat näitä tavoitteita.

Senaatintorille on suunniteltu kesäterassia vuodesta 2023 alkaen useamman vuoden sopimuksella. Kesäterassin toimivuuden ja turvallisuuden vuoksi on hyvä, että Senaatintorin reunoilla ei ole matkailubussiliikenteen pysäköintiä. Uudet toiminnot Senaatintorilla todennäköisesti lisäävät matkailijoiden ja kaupunkilaisten määrää Senaatintorilla ja sen ympäristössä. Tällä on positiivisia vaikutuksia alueen yrityksille.

Vaikutuksiin reagoiminen

Mitä myönteisiä vaikutuksia asialla / päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille? Miten positiivisia vaikutuksia voitaisiin vahvistaa?

Matkailubussiliikenteen pysäköinnin uudelleenjärjestelyt Senaatintorin ympäristössä parantavat kaupunkiympäristön laatua torin välittömässä läheisyydessä. Tämä voi lisätä matkailijoiden ja muiden vierailijoiden määrää. Alueella sijaitsevat kivijalkaliikkeet voivat saada lisää asiakkaita.

Positiivisia vaikutuksia voidaan vahvistaa seuraamalla uusien pysäköintijärjestelyjen vaikutuksia matkailubussialan yrityksille sekä alueella toimiville yrityksille. Tarvittaessa järjestelyjä voidaan kehittää toivottujen vaikutusten saamiseksi.

Mitä kielteisiä vaikutuksia päätöksellä on olemassa oleville yrityksille / yritysten toimintaedellytyksille? Miten negatiivisia vaikutuksia voitaisiin lieventää tai poistaa?

Matkailubussiliikenteen liikennöitsijöille sekä alan palveluita käyttäville matkatoimistoille päätöksestä voi aiheutua yritystoiminnan vaikeutumista ainakin alkuvaiheessa uusien pysäköintijärjestelyjen käyttöönoton jälkeen. Yritykset voivat joutua muuttamaan kiertoajelujensa aikataulua ja sisältöä, koska palveluun sisällytetään kävelyt bussien pysäköintipaikoilta kohteeseen ja takaisin. Senaatintorin alueella vierailuun joudutaan todennäköisesti käyttämään aikaa aikaisempaa enemmän. Toimijoille voi aiheutua asiakasmäärien laskua varsinkin heti tehtyjen muutosten jälkeen. Toisaalta Senaatintori on vain yksi kiertoajelujen kohde, ja usein asiakkaat tottuvat muutoksiin, kun uusista järjestelyistä saadaan kokemuksia. Joka tapauksessa muutos aiheuttaa yrityksille vähintään epävarmuutta sekä tarvetta toiminnan uudelleen suunnitteluun.

Negatiivisia vaikutuksia voidaan ehkäistä yhteistyöllä yritysten kanssa. Matkailubussiliikennöitsijöiden ja muiden alan toimijoiden kanssa on järjestetty vuorovaikutustilaisuus, jossa esiteltiin Senaatintorin uusia matkailubussiliikenteen pysäköintijärjestelyjä. Järjestelyistä myös keskusteltiin, ja niitä voi kommentoida. Päätöksenteon jälkeen kaupungin on mahdollista järjestää toinen vuorovaikutustilaisuus, jossa muun muassa tarkastellaan uusia liikennöintitapoja ja -mahdollisuuksia muutuneessa tilanteessa.

Yritysvaikutusten arvioinnin johtopäätökset

Matkailijamäärät Helsingissä todennäköisesti lisääntyvät tulevina vuosina. Eri matkailumuotojen suosion kehittymistä on vaikeaa ennakoida, mutta todennäköistä on, että matkailubusseilla järjestettävät kiertoajelut sekä muukin matkailubusseilla tehtävä liikkuminen ovat suosittuja tulevaisuudessa. Tähän vaikuttaa vierailevien risteilyalusten määrä Helsingin satamissa.

Ennen pandemia-aikaa Senaatintorin ympäristö oli matkailubussiliikenteen huippukysynnän aikoina varsin täynnä busseja. Tästä aiheutui matkailu- ja kaupunkikokemuksen sekä liikenneturvallisuuden heikentymistä ja epäviihtyisyyttä. Tulevaisuudessa pandemia-ajan väistyttyä ja matkailun jälleen normalisoituessa on odotettavissa lisääntyvää liikennöintiä matkailubusseilla myös Senaatintorille. Jos matkailubussien pysäköinnille ei suunnitella uusia ratkaisuja, on odotettavissa lisääntyviä ongelmia Senaatintorin ympärillä. Nyt esitettävän pysäköintiratkaisun tavoitteena on rauhoittaa Senaatintorin välitön ympäristö matkailubussien pysäköinniltä ja näin parantaa kaikkien matkailijoiden mahdollisuuksia kokea alueen historiallisen arvokas miljöö.

Senaatintorin matkailubussien uusien pysäköintiratkaisujen myötä matkailubussien pysäköintipaikkojen kokonaismäärä vähenee noin neljällä paikalla. Matkailubusseille on pyritty löytämään paikkoja niin paljon kuin mahdollista Senaatintorin lähistöltä kuitenkin niin, että torinlaidoilla ei ole pysäköintiä. Senaatintori sijaitsee Helsingin ydinkeskustassa tiiviissä kaupunkirakenteessa, jossa vapaata kaupunkitilaa on käytössä rajallisesti. Myös ympäristön laatuun tulee historiallisessa ja arvokkaassa miljöössä kiinnittää erityistä huomiota. Näiden syiden vuoksi matkailubussiliikennettä voi alueella olla vain rajallinen määrä. Alueella tulee panostaa matkailijoiden liikkumiseen myös muilla tavoin kuin matkailubusseilla alueen toimivuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden varmistamiseksi.

Helsinki

**Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia**

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihte 09 310 1641

www.hel.fi